

Edorta Jimenez: «Inbestigazio kriminal baten historia da 'Baleen barbaroa'»

Itsasoko bizimodua oinarri duen tetralogiaren lehen emaitza mardula da idazlana

Garikoitz Berasaluze / Donostia

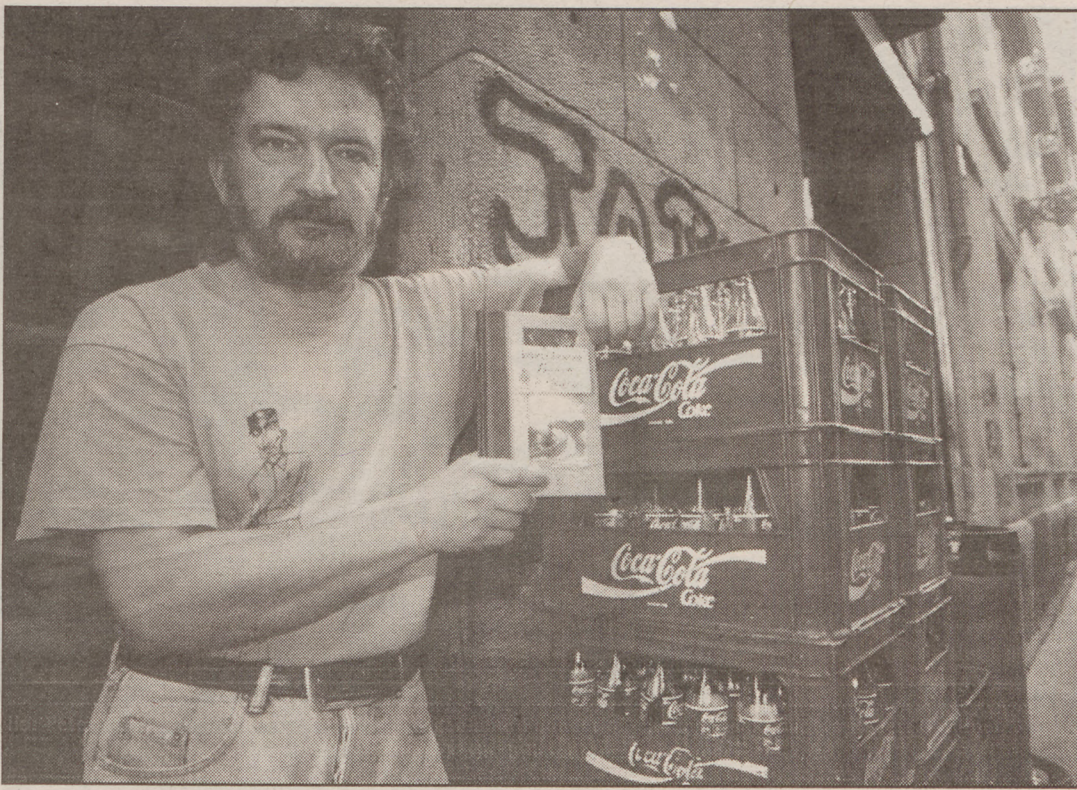
EDORTA JIMENEZ idazlearen azken lana aurkeztu zuten atzo Donostian Txalaparta argitaletxeke Fernando Barrenak eta egileak berak. Barrenak egilea hizpide hartu zuenean gogoratu zuen bezala, Jimenezek bide luzea egin du narratibari, eta hiru eleberriz gain beste zenbait narrazio liburu baditu.

Azken lan honi helduz, «daki-zuenez», esan zuen Barrenak, «Edorta tematua dago itsasoarekin, hitzaren zentzu hoberenean, noski. Bere obran bi dira ardatz nagusiak. Batetik, Bilboko giro hiritar hori, langileriaren Bilbo hori, eta bestetik itsasoa». «Itsasoa da Edortaren lanaren eta bizitzaren ardatza, eta *Baleen barbaroa* honetan ere berriro itsasoareki egiten dugu topo. Edortak lan honen burutzeko dokumentazio lan itzela egin du eta hori nabaria da eleberria irakurtzean. Ez da dokumentazio historikoa bakarrik izan, dokumentazio linguistikoa ere ikaragarria egin baitu hitzak, moldeak eta abarreak aukeratzeko».

Jimenezek adierazi duenez, orain hamar urte inguru hasi zen liburu hau idazten. *Los vascos en la pesca de la ballena* liburua eskuetara iritsi zitzaionean, liburu hura alabarentzat euskaraz eta nobela gisa moldatzea bururatu baitzitzaion. «Eskuz idatzi nuen zati bat eta hura han egon zen luzaroan. Gero, duela hiru urte-edo ekin nion berriro nobelari. Izan ere, Jose Ignacio Telletxea Idigorasen *Otra cara de la invencible / La participacion vasca* irakurri nuen, eta hasierako nobela hark falta zuena Telletxearen liburuak zuela ohartu nintzen. Hirugarren liburu bat ere etorri zen nire eskuetara, beharbada egileak berak eta biok beste inork irakurri ez duguna. Josu Iñaki Erkoreka Gervasioren *Análisis histórico-institucional de las cofradías de mareantes del País Vasco* doktoretza tesi mardula, nik ohar eta guzti behin eta berriro irakurri dudana».

Mende amaiera hura, 1588. urtearen ondorengoena, Europa-

Edorta Jimenezen hirugarren eleberria, *Baleen barbaroa*, XVI. mendeko Euskal Herriko itsasgiroko Mundatxan kokaturiko thriller historikoa da. Tetralogia baten lehen emaitza besterik ez den eleberri honetan, hilketak misterioatsu bat argitu nahiak balearen arrantzarekin eta gertaera historikoekin egiten du bat. Dokumentazio lan handia egin du egileak.

Edorta Jimenez atzo Donostian, liburu berria eskuan.

EDURNE KOCH

ren hurrengo 330 urteak erabakiko zituen izan zela ohartu zen Jimenez, eta pertsonaiak eta garaia aukeratu, beraz, terapia moduan, idazten jarraitu zuen. Oharkabea, ordea, hildako bat agertu zen eta eleberria thriller bat izango zela erabaki zuen egileak. «Nolabait, inbestigazio kriminal baten historia da liburu hau. Krimen nobela bat da, thriller bat». Ingurune historikoa lantzeko, berriz, informazioa lerroz lerro erabili izan duela aitortu zuen atzo Edorta Jimenezek: «Orain ez nuke esango lerro bakoitzean zer informazio historikoa dagoen baina datu guztiak historikoak dira, eta bibliografia osoa etxeko ordenadorean egin dut. Ingurunea bakarrik izan da nik asmatu dudana».

Egilearen esanetan, lehen partean balearen ehiza eta zatiketa nola egiten zen agertzen da liburuan. Bigarren zatian kofradia-

ren barne antolaketa da hizpide, eta bertan, besteak beste, inkisizioa ere agertzen da. Azkenean korapiloa askatzen da, dena erabakiz. «Ez dizuët kontatuko nola, noski», esan zuen Jimenezek. Nobela honek hiztegiekin patxadaz lan egitea eskatu dio egileari. Alegia, berak aitortu bezala, «XVII. mendeko lehen erdian idazten duen batek nolako lexikoa erabili behar duen». Horretarako, Jimenezek Ibon Sarasolaren hiztegiaren kontsultatu ditu hitz guztiak banan-banan, garai hura baino lehen idatziak zirela ziurtatzeko. Gainera, egileak beti amaren, amamaren eta arrantza-leen hizkerara jo du. Hori dela eta, itsasoak gurean izan duen garrantzia kontuan izanik, itsasgiroa eta hizkera euskarazko liburuetan zein gutxi islatu den nabarmendu zuen atzo Jimenezek.

«Liburu hau», esan zuen egile-

ak, «ariketa bat izan da. Luzatu, laburtu, nahi izan dudana erara egin dut, terapia moduan. Gero etorri da argitaratzeko konpromezua. Nolabait jolas bat izan da. Gero, bada omenaldirik ere. Gerra Zibilean gudu-untzietan ibili ziren getariarrei egindakoa, esaterako». Eleberria tetralogia baten lehen emaitza izanik, dena dela, eleberri hau erabat autonomoa izan dela azpimarratu nahi izan zuen egileak: «Bere hasiera eta bere amaiera dituen. Istoria baten kontra da, krimen baten argitzea. Arin irakurtzekoa dela uste dut».

Bukatzeko, nobela honek bizkaiera kutsua baduela argitu izan zuen Jimenezek. «Hala ere, amore eman dudala aitortu behar dut, ahalik eta euskal irakurle gehienek irakur dezaten. Hala ere, saiatu naiz bizkaiera kutsua mantentzen. Irakurleak aurkituko du kresal kutsu hori». X

Kultura arlora
58.521 milioi pezeta
bideratuko ditu
Espainiako
Gobernuak 1998an

■ **Hezkuntza eta**
Kultura
Ministerioaren
aurrekontu osoaren
% 5,08 da

Erredakzioa / Donostia

KULTURA arlora 58.521 milioi pezeta 2.341 milioi libe-
ra inguru) bideratuko ditu
1998ko aurrekontuetan
Espainiako Gobernuak,
Esperanza Aguirre Hezkuntza
eta Kultura ministroak iraga-
rri duenez. Hezkuntza eta
Kultura Ministerioaren aurre-
kontu osoaren % 5,08 da kul-
tura arlora bideratuko dena.
Zati nagusia hezkuntza arlora
bideratuko da: 994.000 milioi
pezeta. Ikerketa arlora aurre-
kontuaren % 2,07 bideratuko
da, eta kirol arlora % 2,07.

Espainiako Gobernuaren
1997ko aurrekontuetan
60.090 milioi pezeta bideratu
ziren kultura arlora, 1998an
baino 1.569 milioi pezeta
gehiago beraz. Dena den,
1997ko aurrekontuetako
10.372 milioi pezeta Thyssen
bilduma ordaintzeko izan
ziren, eta 1998an gastu horri
aurre egin beharrik ez du
izango Espainiako Hezkuntza
eta Kultura Ministerioak.
Horregatik 1997an baino diru
gehiago izango da erabilgarria
arlorik gehienetan: museo-
arloan, 11.069 milioi pezeta-
koa izan zen aurrekontua
1997an, eta 14.196koa izango
da 1998an; liburutegietan
5.266 milioi pezetatik 7.576ra
igoko da; artxiboetan 2.734tik
3.582ra; musikan 10.907tik
13.412ra; antzerkian
2.840tik 3.479ra; zinemari
4.807tik 5.684ra; kontserba-
zioan 3.309tik 4.077ra.

Urriaren 11n Madrilgo Tea-
tro Real antzokia inauguratu-
ko da. 1998ko aurrekontue-
kin antzoki horretan kalitate
maila handiko opera denbo-
raldia egin ahal izango dela
iragarri du Esperanza Agui-
rrek. Bestalde, birmoldaketa
lanen ondotik, Madrilgo Prado
museoko gune berriak azaro-
aren 19an zabalduko direla
esan zuen Aguirrek. X

Pedro Guerra, Maixa eta Ixiar, Gozategi eta beste batzuk Guggenheimeko ekitaldian

■ *Inaugurazio hamabostaldiko lehen kontzertua da gaur Pergolan egingo dena*

Erredakzioa / Bilbo

GAUR ekingo zaie Guggenheim Bilbao Museoaren inaugurazio ekitaldiei. Gaueko 23:00etan Doña Casilda parkeko Pergolan egingo den doako kontzertuan Pedro Guerra, Maixa eta Ixiar, Gozategi, Tontxu, Miguel Dantar eta Ismael Serrano izango dira.

Musika emanaldiaren aurretik argi eta soinu osatutako ikuski-
zun bat izango da museoaren
aurrealdean. Laser izpien eta
musika garaikidearen laguntzaz,
irudiz irudi kontatuko da Gug-
genheim Bilbao Museoaren his-
toria.

Gaurko ekitaldiak 19:30etan
hasiko dira. Ordu horretan

museoaren atrioan bilduko dira
beharginak eta eraikuntza enpre-
setako ordezkariak. Eurak izan-
go dira museoako lehen bisitariak.

Bestalde, Repsol eta Afinsa
Bienes Tangibles konpainiak
Guggenheim Bilbao Museoeko
Patronatuko partaide egin dira,
atzo sinatutako elkarlanerako
akordioaren bitartez. X

BEREHALAKOAN

JAKIN
101

EUSKAL HERRIA TELEBERRI, TELENABARRA ETA TELENORTE ALBISTEGIAN
Edorta Arana

MOBILIZAZIOARAKO PRESTASUNA EUSKAL HERRIAN
Cesar Martinez

HISTORIA BIZIA: FEDERIKO KRUTWIGI ELKARRIZKETA
Imanol Murua Uria

BARROKOAREN ETA KLASIKOTASUNAREN OREKA
Ur Apalategi

EGUNEN GURPILEAN
Alberto Barandiaran, Harkaitz Cano, Imanol Agirre eta Kike Amonarriz